

MATURITNÍ ZKOUŠKA Z PSYCHOLOGIE

školní rok: 2019 - 2020

studium: čtyřleté

forma: písemná maturitní práce a její obhajoba

Zadání maturitní práce

Téma maturitní práce

Analýza psychologických aspektů vybrané filmové postavy

Termín odevzdání maturitní práce

31. 3. 2020

Délka obhajoby maturitní práce před zkušební maturitní komisí

20 minut (příprava 10 minut)

Požadavek na počet vyhotovení maturitní práce

2 výtisky + elektronická verze ve formátu .doc/.docx

Obě verze je nutné odevzdat vyučující nejpozději 31. 3. 2020.

Filmové postavy k výběru pro maturitní zkoušku v roce 2020

1. Nedotknutelní (Francie, 2011) – Philippe
2. Nedotknutelní (Francie, 2011) – Driss
3. Králova řeč (Velká Británie, USA, Francie, 2010) – Bertie (král Jiří VI.)
4. Co všechno věděla Maisie (USA, 2012) – Masie
5. Učitelka (ČR, SR, 2016) – Mária Drazděchová (učitelka)
6. Vrásky z lásky (ČR, 2012) – Jana
7. Vrásky z lásky (ČR, 2012) – Oto
8. Jan Palach (ČR, SR, 2018) – Jan Palach
9. Čistá duše (USA, 2001) – John Forbes Nash
10. Tísňové volání (Dánsko, 2018) – Asger Holm
11. Skrytá čísla (USA, 2016) – Katherine Johnson
12. Pořád jsem to já (USA, 2014) – Alice Howland
13. Temple Grandinová (USA, 2010) – Temple Grandin
14. Muž jménem Ove (Švédsko, 2015) – Ove
15. Filmová postava dle vlastního výběru po schválení vedoucího práce

Pokyny k formě maturitní práce

Formát práce musí odpovídat Šabloně písemných prací BMA, která je přílohou tohoto dokumentu.

Styl: Práce je psaná odborným stylem ve spisovném českém jazyce. Text práce je srozumitelný, stručný a výstižný.

Minimální rozsah maturitní práce: 10 normostran (1 normostrana = 1800 znaků včetně mezer)

Maximální rozsah maturitní práce: 25 normostran, do rozsahu se započítává pouze úvod, analýza a závěr.

Struktura maturitní práce

Každý oddíl začíná na nové stránce. Celá práce je vytištěná jednostranně.

1. **Titulní strana** - první list práce, dle univerzální šablony školy
2. **Čestné prohlášení** - na druhém listu práce, text zarovnán vpravo dole, je uvedeno datum odevzdání a vlastnoruční podpis. Přesné znění: "Prohlašuji, že jsem maturitní práci vypracoval/a samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných informačních zdrojů."
3. **Obsah** - na třetím listu práce, je strukturován v souladu s členěním vlastního textu práce
4. **Abstrakt** - na čtvrtém listu práce, jde o stručný text shrnující celou práci, rozsah je 150 - 200 slov. Dále je uvedeno 5 až 10 klíčových slov práce. Abstrakt a klíčová slova jsou nejprve uvedena v českém jazyce a následně v anglickém jazyce.
5. **Úvod** - stručný popis, čemu se práce věnuje, zdůvodnění výběru dané filmové postavy k analýze
6. **Analýza** - vlastní text vypracované strukturované analýzy (viz Pokyny k obsahu maturitní práce)
7. **Závěr** - shrnutí nejdůležitějších výsledků analýzy, zhodnocení, jak se podařilo naplnit zadání analýzy, reflexe silných stránek práce a limitů práce, osobní přínos pro autora práce
8. **Informační zdroje** - obsahuje seznam všech citovaných zdrojů podle pravidel citační normy.
9. **Přílohy** - Pokud autor uvádí přílohy, čísluje je ve formě "Příloha č. 1" atd.

Obhajoba

V rámci obhajoby je úkolem žáka shrnout závěry své maturitní práce a popsat nejvýraznější analyzované psychologické aspekty. Součástí obhajoby je také reflexe celého procesu práce na analýze.

Hodnocení maturitní práce

Vedoucí práce a oponent vypracují každý vlastní posudek, ve kterém zhodnotí obsah a formální náležitosti práce. Na základě Pravidel hodnocení a klasifikace žáků ve Školním řádu BMA navrhnou hodnotící známku (s ohledem na váhu jednotlivých kritérií hodnocení). Posudky budou předány žákovi nejpozději 14 dní před termínem jeho obhajoby maturitní práce. O výsledné známce rozhodne maturitní komise s přihlédnutím k oběma posudkům a průběhu obhajoby.

Kritéria hodnocení maturitní práce a jejich váha (v %)

20 % Formální náležitosti	gramatika a stylistika, práce se zdroji, splnění zadání z hlediska formy a struktury práce
60 % Obsah	splnění zadání z hlediska obsahu analýzy, kvalita argumentace, psychologická odbornost (minimálně) na úrovni vyučované na gymnáziu Beskydy Mountain Academy
20 % Obhajoba	prezentační úroveň, obsahová relevance

V případě závažných nedostatků v relevantnosti formy nebo obsahu k zadání je možné práci hodnotit jako nedostatečnou.

Pozdní odevzdání

Neodevzdá-li žák pro vážné důvody práci ve stanoveném termínu, omluví se písemně řediteli školy nejpozději v den stanovený pro odevzdání maturitní práce; uzná-li ředitel školy omluvu žáka, určí žákovi náhradní termín pro odevzdání maturitní práce.

Pokud žák maturitní práci neodevzdá v termínu bez písemné omluvy s uvedením vážných důvodů nebo pokud mu omluva nebyla uznána, posuzuje se, jako by danou zkoušku vykonal neúspěšně.

Pokyny k obsahu maturitní práce

Filmová postava, na kterou se daná maturitní práce zaměřuje, je v zadání označovaná jako „postava“. Text analýzy strukturujte přesně tak, jak jsou jednotlivé body zadání uspořádány. Používejte stejné číslování a pojmenování kapitol a podkapitol. Samotný text zadání uveďte v příloze. Při sepisování jednotlivých kapitol dbejte na to, aby byl text souvislý a aby každá podkapitola byla vhodným způsobem představena a také ukončena.

Při odkazování se na konkrétní situaci ve filmu nebo citaci některé z postav je vždy potřeba uvést časový interval, ve kterém se daná filmová scéna odehrává, např. (34:20 – 37:55). Tento interval uvádějte v závorce kurzívou při první zmínce o dané filmové situaci.

U vypracovávání všech bodů analýzy platí, že je vždy potřeba brát ohled na to, zda film zobrazuje postavu tak, aby bylo možné alespoň částečně analyzovat danou charakteristiku. Pokud jste přesvědčeni, že některý z bodů zadání nelze splnit, uveďte v textu, že film podle vašeho mínění neposkytuje informace o daném psychologickém aspektu.

Struktura analýzy

1. Kontext filmu

- Stručně popište děj filmu a zasadte jej do historického a kulturního kontextu.

2. Základní charakteristika postavy

- Popište základní obecné charakteristiky postavy (pohlaví, věk, povolání, rodina, vzhled apod.)

3. Psychologie osobnosti

3.1. Temperament

- Charakterizujte temperament postavy z různých hledisek. U každé charakteristiky zdůvodněte, na základě čeho tak usuzujete.

3.2. Schopnosti a dovednosti

- Popište 5 schopností/dovedností postavy, které považujete za významné. Uvedte, na základě čeho usuzujete, že postava má danou schopnost/dovednost. (Nezařazujte zde schopnosti inteligenční.)

3.3. Inteligence

- Zhodnoťte z pozice pozorovatele, jaké projevy inteligence postavy se ve filmu objevují. Zaměřte se na dílčí aspekty inteligence nebo různé typy inteligence. Cílem rozhodně není vyvodit nějaký diagnostický závěr o inteligenčním profilu postavy, ale popsat dílčí projevy postavy, které souvisí s inteligencí (např. prokázání schopnosti tvořivě řešit problémy).

3.4. Vývoj osobnosti

- Které faktory vlivu na vývoj osobnosti postavy jsou ve filmu znázorněny? Jaký mají tyto faktory dopad?

4. Vývojová psychologie

4.1. Vývojové stádium

- Zařadte postavu do vývojového stádia, ve kterém se nachází. Zhodnoťte, které typické znaky daného vývojového stádia postava vykazuje a zda některé významné znaky nevykazuje. Do svých úvah zahrňte všechny významné oblasti vývoje daného období (emoční, sociální, kognitivní, osobnostní, motorický...). V případě netypického vývoje v některé oblasti uveďte, zda se jedná o pomalejší/rychlejší/jiný vývoj než je běžné u vrstevníků.

4.2. Morální vývojové stádium

- Charakterizujte stádium morálního vývoje postavy podle Kohlbergovy teorie morálního vývoje. Uvedte, na základě čeho tak usuzujete.

4.3. Vývoj během filmu

- Popište, zda a jak se postava vyvíjí během filmu. V případě zaznamenaných změn analyzujte možné příčiny vývojových změn.

5. Sociální psychologie

5.1. Vztah k sobě samému

- Pokud je ve filmu znázorněn vývoj vztahu postavy k sobě samé, popište tento vývoj a konkrétní faktory, které mají na vývoj vztahu postavy k sobě vliv.
- Analyzujte, jak se ve filmu projevuje emoční a behaviorální složka vztahu postavy k sobě. Uvedte konkrétní příklady u obou složek a vysvětlete, na základě čeho svá tvrzení stavíte.

5.2. Sociální vztahy

- Vyberte 2 významné sociální vztahy postavy s dalšími postavami filmu. Každý vztah rozeberte následujícím způsobem:
  - Charakterizujte vztah a popište jeho typ.
  - Zhodnoťte, jaké přínosy a negativa daný vztah oběma postavám přináší.
  - Pokud je ve filmu zobrazen vývoj vztahu, popište faktory, které mají dopad na vývoj vztahu.

5.3. Sociální skupiny

- Sepište všechny významné sociální skupiny, kterých je postava ve filmu členem, u každé skupiny popište pozici, roli a status, který zaujímá postava v dané sociální skupině.
- Ze všech sociálních skupin z předchozího bodu si vyberte jednu, kterou považujete za významnou, a analyzujte následující:
  - Splňuje sociální skupina všechny znaky sociálních skupin? U každého znaku argumentujte, proč si myslíte, že sociální skupina tento znak ve filmu splňuje/nesplňuje.
  - Popište, jaký význam má daná sociální skupina pro postavu.
  - Zařadte sociální skupinu do konkrétního typu z hlediska původu vzniku, vztahu ke skupině, účasti, a z hlediska priority. U každého zařazení stručně argumentujte, proč jste se rozhodli pro toto zařazení.

5.4. Komunikace

- Vyberte si jednu situaci ve filmu (scéna o pár minutách), kdy postava s někým komunikuje. Rozeberte tuto situaci:

- Popište všechny složky komunikačního procesu.
  - Zařadte komunikaci v dané situaci do příslušné kategorie z hlediska prostředků, účastníků a podoby komunikace.
  - Popište, který typ jazyka je v komunikaci použit (z hlediska verbální komunikace).
  - Rozeberte všechny složky neverbální komunikace, které se v dané situaci objevují.
- Projevuje se postava v některé situaci ve filmu asertivně? Pokud ano, popište tuto situaci z hlediska principů a technik asertivity.

5.5. Postoje, přesvědčování a manipulace

- Popište 3 konkrétní příklady stereotypů nebo předsudků, které jsou ve filmu u postavy znázorněny. Charakterizujte je na základě znalostí o psychologii stereotypů a předsudků.
- Vyberte si jednu situaci, kdy je ve filmu postava účastna persvazivní komunikace. Rozeberte, zda jde o centrální nebo periferní cestu ke změně postojů (argumentujte konkrétními příklady) a jaká je efektivita persvazivní komunikace z hlediska zdroje komunikace, vlastního sdělení a příjemce sdělení (argumentujte konkrétně na základě znalostí o efektivitě persvazivní komunikace).
- Dochází ve filmu k nějaké formě manipulace postavy/postavou? Pokud ano, charakterizujte situaci manipulace, určete, zda se jedná o přímou nebo nepřímou formu manipulace a zdůvodněte svá tvrzení.

5.6. Sociální vlivy

- Najděte ve filmu jeden příklad osobní nebo deklarativní konformity postavy. Daný příklad popište a charakterizujte z hlediska psychologie konformity.

5.7. Sociální kognice

- Zkuste ve filmu najít jeden příklad, kde film zobrazuje v souvislosti s postavou některou z heuristik, zkreslení v interpersonálním poznávání nebo základní atribuční chybu. Popište tento příklad z hlediska psychologie sociální kognice.
- Najděte ve filmu jednu situaci, ve které je znázorněn interní nebo externí Locus of control postavy. Zdůvodněte své tvrzení.

5.8. Variabilita sociálního chování

- Pokud je to možné, najděte ve filmu jeden příklad prosociálního chování postavy. Zhodnoťte, které situační nebo osobnostní faktory mohly mít dopad na rozhodnutí postavy k prosociálnímu chování.
- Pokud je to možné, najděte ve filmu jeden příklad agresivního chování postavy. Popište, o jaký typ agrese jde. Zhodnoťte, zda jsou ve filmu zobrazeny příčiny vzniku agrese a dejte je do souvislosti s některou z teorií vzniku agrese.

6. Obecná psychologie

6.1. Vědomí a spánek

- Pokud je ve filmu znázorněna nějaká porucha vědomí nebo změněný stav vědomí postavy, uveďte danou situaci a popište příznaky dané poruchy/změněného stavu.
- Pokud je ve filmu znázorněno, jak postava spí, popište, co postava dělá (nebo nedělá) pro zdravý spánek.

6.2. Myšlení, představivost, pozornost

- Najděte ve filmu jeden příklad od všech tří základních druhů myšlení (konkrétní, názorné, abstraktní) u dané postavy. U každého příkladu vysvětlete, na základě čeho usuzujete, že jde o příklad daného druhu myšlení.
- Pokud je ve filmu nějak zobrazena představivost postavy, popište ji z hlediska psychologie představivosti.
- Najděte ve filmu jeden příklad spontánní pozornosti a jeden příklad úmyslné pozornosti postavy. U každého příkladu uveďte, na základě čeho usuzujete, že jde o příklad daného typu pozornosti a charakterizujte vlastnosti pozornosti postavy v daném případě.

6.3. Paměť a učení

- Najděte ve filmu jeden příklad, kdy postava využije explicitní paměť a jeden příklad, kdy využije implicitní paměť. U obou příkladů vysvětlete, na základě čeho tak usuzujete.
- Najděte ve filmu jeden příklad reflexu postavy a popište, na základě čeho usuzujete, že jde o reflex.
- Najděte ve filmu jeden příklad instinktu postavy a popište, na základě čeho usuzujete, že jde o instinkt.
- Najděte ve filmu jeden příklad z následujících pojmů, popište ho a vysvětlete, na základě čeho usuzujete, že jde o příklad daného jevu.
  - klasické podmiňování/operantní podmiňování/naučená bezmocnost/teorie sociálního učení.

6.4. Emoce

- Zkuste najít jeden příklad od všech 6 základních emocí, jestli se někde ve filmu objevuje. U každého příkladu popište, jak vypadá u dané emoční situace expresivní a tělesná složka a jakou funkci v dané situaci emoce plní.
- Zkuste nalézt ve filmu jeden příklad sociální modifikace výrazové složky emocí a popište, o který typ jde a z čeho tak usuzujete.

- Jak se daří hlavní postavě ve filmu zvládat vlastní negativní emoce?
- Jak se daří hlavní postavě ve filmu zvládat negativní emoce lidí ve svém okolí?

6.5. Motivace

- Uvedte 5 příkladů potřeb postavy, kterou jsou ve filmu znázorněny. U každé potřeby uveďte, zda je ve filmu znázorněno její naplnění. Pokud ano, jakým způsobem? Pokud ne, jaké jsou příčiny a důsledky?
- Objevuje se ve filmu vnější motivace postavy? Pokud ano, zhodnoťte efektivitu vnější motivace v tomto konkrétním případě.
- Objevuje se ve filmu vnitřní motivace postavy? Pokud ano, zhodnoťte efektivitu vnitřní motivace v tomto konkrétním případě.

7. Psychologie zdraví a nemoci

7.1. Stres

- Vyberte 5 různých stresorů, které ve filmu na postavu působí. U každého stresoru popište, zda podle Vás způsoboval distres nebo eustres a jakou strategii zvládnutí postava zvolila.
- Sepište 3 činnosti postavy ve filmu, které jsou prospěšné pro její duševní zdraví.

7.2. Psychické onemocnění

- Pokud je ve filmu explicitně zobrazena nějaká psychická nemoc/porucha postavy, krátce popište projevy této nemoci/poruchy.

8. Další psychologické aspekty

- V této kapitole je možné doplnit analýzu jiných psychologických aspektů, které jsou ve filmu výrazné a nebyly zmíněny v ostatních kapitolách.

Vypracovala: Mgr. Marie Kyšková

30.9.2019